

A.CEM ŞAHİN VE SANATI ÜZERİNE

Efe Korkut Kurt

Her sanat eseri yorumlamaya karşı bir direnç içerir. Bu direncin gücü de çoğu zaman eserin yarattığı estetik duyumsamanın etkisini arttırır niteliktedir. Çünkü özellikle modern dönem ve sonrası sanatının en başat anlamı bizlere mekanik aklın alternatifi bir solunum kazandırması ve insanlık için varoluşsal bir kaçış çizgisi yaratmasıdır belki de. İşte çağdaş sanatın bu biraz da zoraki işlevi, sanatçının kimi zaman yaraları açığa çıkarıcı, gerçeğin semptomatik dışavurumunun el işçisi olarak varlık kazanırken kimi zaman da bu sert gerçekliğin örtüsü ve onun gözden kaçmasına yardımcı olan bir yara sarıcı / iyileştirici nitelik kazanması anlamına geliyor. Bu seçeneklerden hangisi veya her ikisi de öne çıkarsa çıksın, her halükarda sanatçı izleyicisi ile (varsayımsal bir izleyici bile olsa) bir tür ortaklığı paylaşır. Bu bir yanıyla da bir tür suç ortaklığıdır.

Aslan Cem Şahin tam da bu bağlamda bizi zorlu bir yolculuğa ve deneyim sürecine davet ediyor. Bu kısa vadeli hızlı tüketilecek bir haz alanı vadetmekten epey uzak, izleyici ile kendi anlam dünyası aralığında hem vicdani hem düşünsel bir ağırlık taşıyan bir süreç. A.Cem arındırıcı, keyif veren, görselin yanıltıcı keyif tuzaklarına sürükleyen oportünist bir sanattan epey uzakta, sivri dilli, toplumsal göndermeler içeren, kimi zaman ironi ve mizah yollu kimi zaman da kişiyi duygusal olarak etkileyen bir semboller dünyası ile karşımıza çıkıyor. Bu sembolizm açıktır ki genç bir sanatçının sanatı için tehlikeli sulara gezmek anlamına gelir. Bu açıdan A. Cem belki de kendi kuşağına ancak ruhsal bir miras olarak kalan cesaretle bu tehlikeli sulara gezinmeyi tercih ediyor. Bu Leonard Cohen'e atıfla "Güzel Kaybedenler"* den olmayı sadece kazanma saiki ile hareket eden sanatçılardan farklı bir yerde konumlanan bir kültüre bağlı kalıyor.

Peki, bu bağlamda A.Cem Şahin'in sanatını politik bir sanat olarak değerlendirebilir miyiz? Buna kişisel cevabım "hayır" olacaktır. A. Cem politikanın sanatı kirletme olasılıklarının farkında, güncelle bağlı kalmaktansa zamansızlaşan bir sanatsal üretime kapı aralıyor. Bu açıdan resimleri kişisel iç dünyasından, yetiştiği çevrenin yerel imgelerine oradan da evrensel / küresel düzlemde etkisi altında kaldığı dünyanın nesne ve kişilerine uzanan görselliğini tarihsel, mekânsal ilişkiler dünyasına hapsetmekten uzak duruyor. Bu açıdan resimler başı sonu belli hikâyeler, olaylar ve kişiler seviyesinde sıkışıp kalmaktansa derin varoluşsal ve toplumsal bir alana açılıyor. Bu açıdan da politik sanatın çıkmazlarından sıyrılan fakat eleştirel zeminini güçlenerek koruyan bir sanatsal üretim ile karşı karşıya kalıyoruz.

Sanılanın ve söylenenin aksine günümüz sanatçısının üzerindeki yükler birçok bakımdan tarihte hiç olmadığı kadar artmış durumdadır. Düne kadar kendi estetik dünyasını görece özerk biçimde kendisinin ürettiği sanatçılar bugün kültürel düzlemin piyasa mekanizması tarafından kodlandığı bir dünyaya hapsolmuş durumdadır. Bu "yanlış bilincin" üstesinden gelebilmek şöyle dursun tek bir sosyal sınıfın kontrolüne geçmiş, ödülü bol cezası ağır bir gerçeklik söz konusu. Bu gerçeklik finansal iktidarı elinde bulunduran sınıfların kendi talepleri ve anlam dünyalarını dayatmalarının da ötesinde birçok genç sanatçının bunun üstesinden gelecek donanımdan uzaklaştırılması süreciyle paralellik içermektedir. Böylesi bir süreçte politik veya toplumcu sanat dahil "anti tezi" gibi görüldüğü şeyin içini doldurma işlevi görüyor. Bu açıdan A. Cem Şahin sanatsal zeminini kendi içinde tutarlı kılarak ve uzun vadeli bir strateji ile sağlam kılmaya çabılıyor. Bunu da bir sanatçı için en korunaklı mekanını yani atölyesini bu denklemden soyutlanabilecek bir alan olarak yaşayarak gerçekleştiriyor.

Elbette bir sanatçı kendi iç dünyasının genişliği ölçüsünde daha iyi bir sanatçı olma potansiyelini arttırsa da toplumsalın bu derece sorunlu hali yaratıcılığı arttıracak türde bir ıstırap mıdır bu tartışmalıdır. Diğer taraftan A.Cem resimleri iç dünyasının derinliklerine dair samimi bir ifadeler bütünü olarak kabul edebiliriz. Bu yönden sanatçının bilinçdışı ile bilinci arasında iç dünyası ve dış dünyasındaki bölünmeye paralel bir durum bu resimlere yansımaktadır. Geriye doğru olabildiğince genişleyen peyzajlar ve bu peyzajlardan bağımsızlaşarak kendi konumlarını kazanan imgeler belli düzlemler ile birlikte kompozisyonu meydana getiriyorlar. Bu Lacancı anlamıyla dil öncesi ve dil sonrası dünyaların resimdeki karşılığıdır. Doğaya ait, ana rahmine gönderme yapan bu peyzajlar kültürel alanın eril ifadeleri ile bir araya geliyor. Bunlar sonsuz mekanın içinde daha belirgin ve denetimli düzlemler olarak mekansallaşıyorlar. Birçok farklı imgenin metaforlar olarak sanatçının semboller dünyasının parçaları yerçekimsiz uzamlarda birbirleriyle ilişki halinde yerlerini alıyorlar.

Böylesine derinleşen ve geometrik biçimlerden uzak uzamlar doğal olarak izleyici üzerinde rahatsızlık etkisi yaratmaktadır. Kartezyen aklın denetimli dünyasını terk ettiğimiz bu an bizi huzursuz ediyor. Başta da belirtildiği gibi A.Cem yatıştırıcı, rahatlatıcı bir sanattan ziyade içine girilmesi ve özdeşim kurulması zor bir sanat anlayışına yakın durmaktadır. Bu izleyici için dikenli bir gül bahçesine davettir diyebiliriz. Bu kötümserliğin değil gerçek iyimserliğin ve umudun sanatıdır. Sabretmeden ve emek vermeden tüketilenin yerine savaş makinasını** devreye sokar.

*Beautiful Losers : Leonard Cohen'in aynı isimli romanı.

**Savaş Makinası: Deleuze ve Guattari'nin "Kapitalizm ve Şizofreni" adlı yapıtlarında açıldıkları genel anlamıyla iktidarın dışı olan bir direniş mekanizmasını ortaya koyan kavram.